٥٠

٦٣- السُّلْطَانُ الْغَازِى مُحَمَّدُ ބޮޑު ތަކުރުފާނު.

ސިރީ ސަވާދީއްތަ މަހާ ރަދުން.

٩٨١ھ އިން، ٩٩٣ھ އަށް (١٥٧٣م އިން، ١٥٨٥م އަށް)

السُّلْطَانُ الْغَازِى مُحَمَّدُ تَكُرُفَانُ الْأَعْظَمُ ސިރީ ސަވާދީއްތަ މަހާ ރަދުންނަކީ، އުތީމު ކަލޯ عَلِي خَطِيبُ ތަކުރުފާނުންގެ حُسَيْن خَطِيبُ ތަކުރުފާނުންގެ ދަރިކަލެއްކަމުގައެވެ. [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ރާއްޖެ ސަލާމަތް ކުރެއްވި ގައުމީ بَطَل އެވެ. މިރަދުންގެ، މަންމާފުޅަކީ، آمِنَة ދިޔޮއެވެ.

نوٹ:-

ބޮޑު ތަކުރުފާނުންގެ حَيَاة ގެ [illegible] جوش [illegible]……

تاريخي [illegible]…… [illegible] ބޮޑު ތަކުރުފާނުގެ [illegible] وَقْتُ [illegible] مُحَمَّدُ ތަކުރުފާނު [illegible] تَعَارُف [illegible]

[illegible] މިރަދުން ރަސްކަމަށް އިސްވެވަޑައިގަތީ ٩٨١ھ ވަނަ އަހަރުގެ رَبِيعُ الْأَوَّل މަހުގެ ١ ވަނަ ދުވަހުއެވެ. ބޮޑު ތަކުރުފާނު ރަސްކަމަށް އިސްވެވަޑައިގެންނެވި އިރު، [illegible] حَالُ [illegible] مَعْنَى [illegible] مَعْنَى [illegible] ބޮޑު ތަކުރުފާނު [illegible]

[illegible] مُحَمَّدُ ތަކުރުފާނު [illegible] مُحَمَّد ތަކުރުފާނު [illegible]…… [illegible] مُحَمَّد ތަކުރުފާނު [illegible] " [illegible] " [illegible] مُحَمَّد ތަކުރުފާނު [illegible] مُحَمَّد ތަކުރުފާނު [illegible] حُسَيْن خَطِيب ތަކުރުފާނު [illegible]…… [illegible] نَتِيجَة [illegible] مُحَمَّدُ ތަކުރުފާނު " [illegible] "…… عِلْمُ [illegible] عِلْم عَامِلُ [illegible] خَطِيبُ ތަކުރުފާނު مُحَمَّد ތަކުރުފާނު [illegible]…… حُسَيْن خَطِيبُ ތަކުރުފާނު [illegible]…… عَلِي [illegible] مُحَمَّد ތަކުރުފާނު [illegible]…… [illegible] كاميابي [illegible] نَفْس [illegible]…… [illegible] بَطَل [illegible]…… [illegible]…… [illegible] تَارِيخ [illegible] خِلَاف [illegible]

[illegible] دَوْلَة [illegible] اِنْتِظَام [illegible] ...... غَازِي [illegible] دَوْلَة [illegible] قَوَاعِد [illegible] عِمَارَة [illegible] اَخ، حَسَن خَطِيب [illegible] حَسَن خَطِيب [illegible] حَسَن [illegible] حَسَن تَاجُ الدِّين [illegible] تَارِيخ [illegible] عَلِي حَاجِي [illegible] حَسَن حَاجِي [illegible]

[illegible] دَوْلَة [illegible]

[illegible] اِسْلَام دِين [illegible] مَسْئَلَة [illegible] اِسْلَام دِين [illegible] علم [illegible] ...... [illegible]
اَلشَّيْخ العَالِم الفَقِيه سُلَيْمَان المَدَنِي بْن مُحَمَّد بْن عِيسَى التَّرِيكِي اليَمَنِي [illegible] دِينِي علم [illegible]

[illegible] "فَقِيه سُلَيْمَان [illegible]" [illegible] علم [illegible]

[illegible] مَسْأَلَة [illegible] نَصِيب [illegible] علم [illegible] اَلشَّيْخ محمد جَمَالُ الدِّين [illegible] تَارِيخ [illegible] شَرْعِي علم [illegible] قَصْد [illegible] هِلَالِي [illegible] مُحَمَّد [illegible] حَسَن [illegible] علم حَاصِل [illegible] حَضْرَمَوت [illegible]

اَلشَّيْخ مُحَمَّد جَمَال الدِّين [illegible] تَرْحِيب [illegible] اسلام دِين [illegible] تَقْوَى [illegible] وَرَع [illegible] " [illegible] " [illegible] اَلشَّيْخ مُحَمَّد جَمَال الدِّين [illegible]

ތަބަރުވެރިވެ ވަޑައިގެން، ހުވަފެނު އަށްވަނަ ވަރަށްގަދަ އެވެ. އެކަލޭގެ ވެރިކަމުގައި
ހުރި محمّد ވަޒީރު އަދި ކަނބަލުން ބަޑިއާއި ސުކާނުގެ އަށް ވާހަކަ ހުރިހާ
ވާތް ގައުމު ގައުމު ތަކަށް ފެނުނު ބައިބައިމީހުންނަށް دِيْنُ ގެ علم ސިޔާސީ ދިރުވާފައި
ވަނީ ބަޔަކު ވެރިކަން ފިލުއެވެ. އެރަސްގެ ފުރަތަމަ ވަޒީރަކީ ސިޔާސީ ދާއިރާ ފުރިހަމަ
ކަމުގައި ބޭނުންކުރެއްވީ ދަރިކަލުން علي نَائِبْ ތަކުރުފާނެވެ. ……
ވަރަށް ކުޅަދާނަ ފަރާތެއް ކަމުގައި ފެނުނީ، ރައްޔިތުންގެ އެކަން ވަކިން
طَالِبْ ކުރެއްވި، އެކަމުގެ އެހީތެރިކަން ސިޔާސީ ގޮތުން ކުރެއްވިއެވެ.
މިއީ ދިވެހިން ސިޔާސީ ދާއިރާއަށް، އެކަމަށް އަރައިގަތް އެރަސްގެ ހިތްވަރުގެ
ގޮތް، ކުރީ ދަރިކަލުންނާ ގުޅިގެން ބޮޑުވެރިކަމެވެ. މިކަމުގެ ވެރިކަމުގެ
ތަރީޚަކު ވެރިކަމުގެ ތަރުތީބު، އެކަމުގެ ވަޒީރު ދަރިކަލުން، اَبُوبَكر ވަޒީރުބޭކަލު
ވަނީ ބާރުވެރި، އަދި ދެފުށް ވަޒީރު ދަރިކަލަށް ބާރުދީފައިވާ ބަޔެކެވެ. ތޮއްޖެ
ބަޔަކު ބާރުގައި ދައުލަތަށް ބަލާނުލާ ވެރިކަން ބޭނުންކުރި عَدْل ވެރިކަމުގެ
ރަނގަޅު ވެރިކަމެއް ދިނެވެ. ސިޔާސީ ގޮތުންގެ حَال ކިޔާ ވަރަށް ބޮޑު، رَعِيَّة ގެ
حَقّ ރައްކާތެރިކަމާއި ވެރިކަމުގެ ބޭނުން ހިފުއްވިއެވެ. ސިޔާސީ ގޮތުން ބޮޑުކަމުގައި،
އެކަމުގެ ތަރުތީބު ބޭނުން، ހުކުމްދިނުމުގެ އުސޫލު ދަށުކުރި، އެއީ ސިޔާސީ ވަކި
قَوَاعِد އެއްގަވާއިދު ހެދިގެން ވަނީ ވަޒީރުން ބޮޑުކަމުގައި غَازِي ބޮޑުތަކުރު
ދިނުމެވެ. އެގޮތް އެއީ ވަރަށް ފުރިހަމަ، ބޮޑު ހުރިހާ ދަރިކަލުންގެ، ވަރަށް
ކުރިއެރުން ގެނައީ ދަރިކަލުންނެވެ.

އެވަޒީރު ދަރިކަލުންގެ ވާހަކަ ހުރިހާ، ހިތްވަރުގެ ދަރިކަލުން،
ސިޔާސީ ބޮޑުތަކުރުގެ އަދި مَلِكْ ވަޒީރު ކަލުން، ދުވަސްވަރުގެ دَوْلَة އެކަމެވެ.
ސިޔާސީ ހިތްވަރު، ވަޒީރު ވާހަކަ ދައްކަވައި، " އެވަޒީރު ދަރިކަލުން ހިތްވަރު
ވަޒީރު ދަރިކަލު " ކަމުގައި ބޭނުންކުރެވެ.

ބޮޑު ރަސްގެފާނު އަވަހާރަވީ، ٩٩٣ھ ވަނައަހަރުގެ رَمَضَان
މަހުގެ ފުރަތަމަ ދުވަހު އެވެ.